

ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน

ว่าด้วยเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของผู้ตรวจการแผ่นดิน

และเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของผู้ตรวจการแผ่นดิน และเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ (๗) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของผู้ตรวจการแผ่นดิน และเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ผู้ตรวจการแผ่นดิน” หมายความว่า ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“อดีตผู้ตรวจการแผ่นดิน” หมายความว่า บุคคลซึ่งเคยเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วตามกฎหมาย

“อดีตเลขาธิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งเคยเป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา หรือเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วตามกฎหมาย

ข้อ ๔ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๑

เครื่องแบบผู้ตรวจการแผ่นดิน

ข้อ ๕ เครื่องแบบผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้มี ๒ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบพิธีการ มี ๔ ประเภท

(ก) เครื่องแบบปกติขาว

(ข) เครื่องแบบครึ่งยศ

(ค) เครื่องแบบเต็มยศ

(ง) เครื่องแบบสโมสร

(๒) เครื่องแบบปฏิบัติการ มี ๒ ประเภท

(ก) เครื่องแบบสีกากีคอพับ

(ข) เครื่องแบบสีกากีคอแบะ

ให้นำกฎสำนักนายกรัชมณฑรออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ในส่วนที่กำหนดสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับกับการแต่งเครื่องแบบของผู้ตรวจการแผ่นดินโดยอนุโลม เว้นแต่อินทธรณู เครื่องหมายแสดงสังกัด และหมวก ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๖ ให้ใช้อินทธรณูสำหรับการแต่งเครื่องแบบของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

(๑) เครื่องแบบพิธีการตามข้อ ๕ (๑) ให้ใช้อินทธรณูแข็ง กว้าง ๕ เซนติเมตร ยาว ๑๓ เซนติเมตร สำหรับชาย และกว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๕ เซนติเมตร สำหรับหญิง พื้นสักหลาดสีดำปักด้นสีทองลายไทยประยุกต์เต็มแผ่น ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก และมีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ขนาดสูง ๓ เซนติเมตร ติดทับที่กึ่งกลางบนอินทธรณู ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

(๒) เครื่องแบบปฏิบัติการตามข้อ ๕ (๒) ให้ใช้อินทธรณูแข็ง เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้า เรียวจากไหล่ไปทางคอ ด้านไหล่กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๕ เซนติเมตร พื้นสักหลาดสีดำมีด้นสีทองเป็นลายถักเต็มแผ่น ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก และมีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ขนาดสูง ๓ เซนติเมตร ติดทับกึ่งกลางบนแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๗ ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นดวงตรารูปอาร์ม ตรงกลางมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประดิษฐานอยู่บนพานสองชั้นมีช่อชัยพฤกษ์ประกอบอยู่ ด้านข้างทั้งสองข้าง ใต้พานเป็นแถบแพรอักษรมีขุ่มบุษบกประกอบอยู่ด้านบน ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ ขนาดสูง ๒.๕ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๘ ให้ใช้หมวกสำหรับการแต่งเครื่องแบบของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

(๑) กรณีแต่งเครื่องแบบพิธีการตามข้อ ๕ (๑)

(ก) ผู้ตรวจการแผ่นดินชาย ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าหมวกทำด้วยสักหลาดสีดำ ที่ขอบโค้งของกะบังหน้าหมวกปักด้วยด้นสีทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ โดยปักหรือทำมาบรรจบกันที่ตรงกลางของกะบังหมวก มีระยะห่างกันพองาม พื้นกะบังหน้าหมวกด้านล่างสีดำ สายรัดคางสีทองกว้างประมาณ ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวก ข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาวคาดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ๓ แถบ แถบใหญ่ กว้างประมาณ ๑.๒ เซนติเมตร ๒ แถบ ที่ขอบบนและขอบล่างของผ้าพันหมวก แถบเล็กกว้างประมาณ ๖ มิลลิเมตร อยู่ระหว่างกลางของแถบใหญ่ ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักด้นสีทอง

สูงประมาณ ๕.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว ตามแบบหมวกเครื่องแบบพิธีการ
แนบท้ายระเบียบนี้

(๗) ผู้ตรวจการแผ่นดินหญิง ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว แต่เป็นทรงอ่อนพับปีก
ผ้าพันหมวกสีขาว ตรงกลางด้านหน้าของผ้าพันหมวก ปักด้วยดิ้นสีทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์มีระยะห่างกัน
พองาม ล้อมด้วยแถบไหมทองหรือวัสดุเทียมไหมทอง ๓ แถบ แถบใหญ่กว้างประมาณ ๑.๒ เซนติเมตร
๒ แถบ ที่ขอบบนและขอบล่างของผ้าพันหมวก แถบเล็กกว้างประมาณ ๖ มิลลิเมตร อยู่ระหว่างกลาง
ของแถบใหญ่ ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดิ้นสีทองสูงประมาณ ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอน
สักหลาดสีขาว ตามแบบหมวกเครื่องแบบพิธีการแนบท้ายระเบียบนี้

(๘) กรณีแต่งเครื่องแบบปฏิบัติการตามข้อ ๕ (๖) ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีทึบ มีลักษณะ
และส่วนประกอบเช่นเดียวกับหมวกสำหรับเครื่องแบบพิธีการ แต่ผ้าพันหมวกเป็นสีดำ คาดแถบสีทอง
หมอนสักหลาดสำหรับปักตราครุฑพ่าห์เป็นสีดำ ตามแบบหมวกเครื่องแบบปฏิบัติการแนบท้ายระเบียบนี้

หมวด ๒

เครื่องแบบเลขาธิการ

ข้อ ๙ เครื่องแบบเลขาธิการ ให้ใช้ตามข้อ ๕ (๑) และ (๒) ของระเบียบนี้

ให้นายกฤษฎาสำนักนายกรัฐมนตรีออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน
พุทธศักราช ๒๔๗๘ ในส่วนที่กำหนดสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับกับการแต่งเครื่องแบบ
ของเลขาธิการโดยอนุโลม เว้นแต่อินทธนู และเครื่องหมายแสดงสังกัด ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้
ในระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ ให้ใช้อินทธนูสำหรับการแต่งเครื่องแบบของเลขาธิการ ดังนี้

(๑) เครื่องแบบพิธีการตามข้อ ๕ (๑) ให้ใช้อินทธนูแข็ง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาว
ของป่า ๑๓ เซนติเมตร มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตรเป็นขอบ พื้นสักหลาดสีดำปักดิ้นสีทอง
ลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางอินทธนู ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก
ให้มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร ปิดที่ฐานด้านล่างของอินทธนู และมีเครื่องหมายแสดงสังกัด
เป็นตราสัญลักษณ์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทำด้วยโลหะโปร่งสีทองขนาดสูง ๓ เซนติเมตร ติดทับ
ที่กึ่งกลางบนอินทธนู ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

(๒) เครื่องแบบปฏิบัติการตามข้อ ๕ (๒) ให้ใช้อินทธนูอ่อน มีแถบสีเหลืองหรือสีทอง
กว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทธนู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก
๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่านศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร และบนกึ่งกลาง
แถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ให้ประดับเครื่องหมายแสดงสังกัดเป็นตราสัญลักษณ์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ทำด้วยโลหะโปร่งสีทองขนาดสูง ๒.๕ เซนติเมตร ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๑ เครื่องหมายแสดงสังกัดสำหรับเลขาธิการ ให้ใช้ตามข้อ ๗ ของระเบียบนี้ ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง เป็นตราสัญลักษณ์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ขนาดสูง ๒.๕ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง

หมวด ๓

การแต่งเครื่องแบบ

ข้อ ๑๒ การแต่งเครื่องแบบตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามหมายกำหนดการ หรือระเบียบ หรือตามที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดในโอกาสอันสมควร

ข้อ ๑๓ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ในประเภท ตระกูล หรือชั้นตราใด ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น

ผู้ตรวจการแผ่นดินและเลขาธิการ ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นในเวลาแต่งเครื่องแบบครั้งยศโดยไม่สวมสายสะพาย ส่วนในเวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศให้สวมสายสะพายด้วย

สำหรับเวลาแต่งเครื่องแบบสโมสร จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลองขนาดย่อมาก็ได้ และถ้าในหมายกำหนดการหรือบัตรเชิญทางราชการกำหนดให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับอย่างแต่งเครื่องแบบครั้งยศ หรือถ้ากำหนดให้สวมสายสะพายให้สวมสายสะพายด้วย

ข้อ ๑๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินและเลขาธิการ ซึ่งมีสิทธิประดับเครื่องหมายแสดงความสามารถ เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ เครื่องหมายกิตติมศักดิ์ หรือเข็มวิทยฐานะ ของทางราชการฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ หรือฝ่ายพลเรือน ซึ่งมีระเบียบหรือหลักเกณฑ์ให้ประดับกับเครื่องแบบได้ ให้ใช้เครื่องหมายดังกล่าวประดับกับเครื่องแบบได้ตามสมควร การประดับให้เป็นไปตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ของราชการฝ่ายนั้น

ข้อ ๑๕ อดีตผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้ใช้เครื่องแบบและแต่งเครื่องแบบเช่นเดียวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน อดีตเลขาธิการ ให้ใช้เครื่องแบบและแต่งเครื่องแบบเช่นเดียวกับเลขาธิการ

การแต่งเครื่องแบบตามวรรคหนึ่ง ให้ติดเครื่องหมายอักษร นก ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒.๕ เซนติเมตร ที่กระเป่าเสื้อด้านซ้ายชิดขอบขวา เว้นแต่การแต่งเครื่องแบบที่ไม่มีกระเป่าเสื้อ ให้ติดเครื่องหมายดังกล่าวที่อกเสื้อเบื้องซ้ายในลักษณะเดียวกับการติดที่กระเป่าเสื้อด้านซ้าย

ข้อ ๑๖ อดีตผู้ตรวจการแผ่นดิน หรืออดีตเลขาธิการ ผู้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบ

(๑) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๓) เป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ประพฤติตนในทางที่อาจเป็นการเสื่อมเสียเกียรติของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และ
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน สั่งให้ผู้ผู้นั้นงดแต่งเครื่องแบบในระยะเวลาที่กำหนดหรือตลอดไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

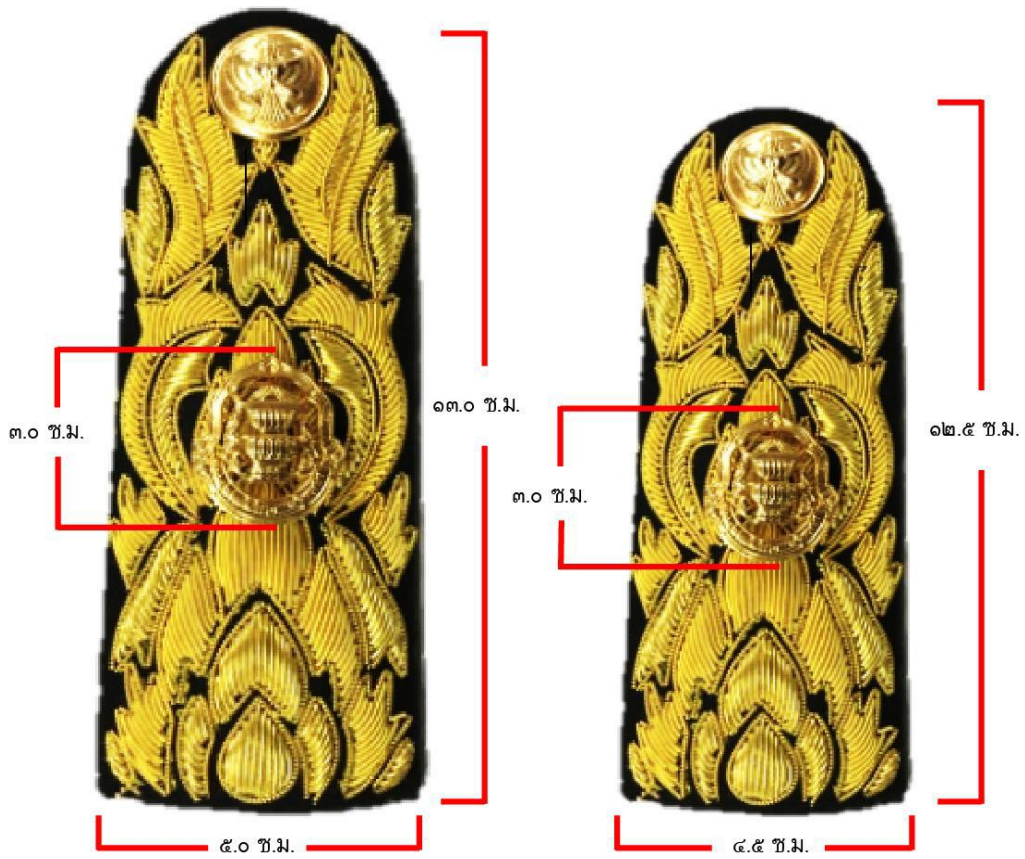
พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่แทน

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

อินทราณเครื่องแบบพิธีการสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประจำบ่าซ้าย และบ่าขวา

ชาย

หญิง

อินทธรณูเครื่องแบบปฏิบัติการสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประจำบ่าซ้าย และบ่าขวา

หมวกเครื่องแบบพิธีการสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน

ชาย

หญิง

หมวกเครื่องแบบปฏิบัติการสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน

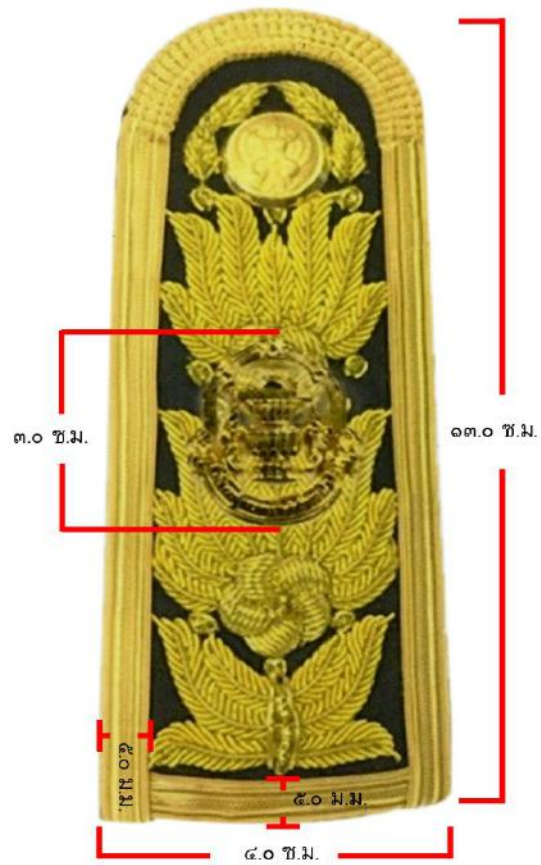
ชาย

หญิง

อินทราฐนเครื่องแบบพิธีการสำหรับเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประจำบ่าซ้าย และบ่าขวา

อินทรรูปแบบปฏิบัติการสำหรับเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประจำบ่าซ้าย และบ่าขวา

เครื่องหมายแสดงสังกัด
สำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน และเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

เป็นดวงตรารูปอาร์ม ตรงกลางมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประดิษฐาน
อยู่บนพานสองชั้นมีช่อชัยพฤกษ์ประกอบอยู่ด้านข้างทั้งสองข้าง ใต้พานเป็นแถบแพรอักษรมีชื่อบุชบงก
ประกอบอยู่ด้านบน ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ